

ELEONORA BARBIERI MASINI

MOȘTENIREA LUI AURELIO PECCEI

Eleonora Barbieri Masini

The Legacy of Aurelio Peccei
and the Continuing Relevance of his Anticipatory Vision

Traducere și adaptare în limba română: Dan Apostol

Layout and Production:
European Support Centre of the Club of Rome, Vienna

Sumar	Page
Prefață	4
Biografia și cariera lui Aurelio Peccei	5
Principiile lui Aurelio Peccei – primele opere publicate	7
Peccei – ca fondator al „Clubului de la Roma“	8
„Limitele creșterii“ – primul raport către „Clubul de la Roma“	9
Întâlnirile șefilor de state la Salzburg, Berlin și Guanajuto	10
Următoarele rapoarte către „Clubul de la Roma“	11
Întâlnirile din Japonia, Ungaria și Columbia	12
Percepția asupra opiniilor lui Peccei în Italia	13
Concluzii	13
Bibliografie selectivă	15

Prefață

Aurelio Peccei s-a născut într-o decadă dinamică. La începutul secolului XX, omul cucerise văzduhul cu avioane și zeppeline și cele mai mari capitale europene construiseră deja linii de metrou. Era evident spiritul progresului în inimile și mințile oamenilor și abia în 1972, când a fost publicat „Limitele creșterii“, ca prim raport către „Clubul de la Roma“, au apărut disputele publice privind posibilitatea ca omenirea să se îndrepte spre dezastru, chiar în absența tulburărilor civile sau a războiului.

Peccei a jucat un rol istoric în reunirea oamenilor de știință cu oamenii de stat și în motivarea lor de a gândi serios asupra modurilor de rezolvare a problemelor umanității. Conceptul lui a fost practicat cu succes timp de patru decenii la „Clubul de la Roma“, iar recent, în așa-numitul „The Think Tank 30“, un grup de tineri au început să lucreze împreună în acest spirit al „Clubului“. Din nefericire, nici membrii acestui grup, nici cei mai mulți membri recenți ai „Clubului de la Roma“ nu au avut ocazia de a-l întâlni personal pe Peccei, care a murit în 1984. Dar moștenirea sa spirituală este păstrată vie de „Fundația Aurelio Peccei“, care organizează numeroase evenimente de genul „Conferințele Aurelio Peccei“ de la Roma.

Una dintre aceste conferințe a fost ținută în anul 2004 de profesor emerit Eleonora Barbieri Masini, care a devenit membră a „Clubului de la Roma“ în 1975. Prezentarea sa constituie baza acestei publicații, ce se adresează atât acelor care au lucrat cu Peccei și ar dori o privire retrospectivă, cât și celor din generațiile tinere, care au devenit interesați de opera lui.

Thomas Schauer

Director, European Support Centre of the Club of Rome

Călin Georgescu

Secretar General, Asociația Română pentru Clubul de la Roma

Biografia și cariera lui Aurelio Peccei*

Aurelio Peccei s-a născut în 1908, în Torino, unde și-a trăit primele două decenii din viață. Acolo, sub influența familiei și a mediului cultural progresist, și-a format opiniile și vederile în care omul, cu resursele sale și dorința-i de libertate, a fost elementul principal. A absolvit Universitatea din Torino, cu o diplomă în economie, în 1930. La începutul anilor '30 și-a împlinit dorința de a vedea oameni și locuri noi, obținând o bursă de studii la Sorbona, în Franța, și chiar o excursie gratuită în Uniunea Sovietică. Talentele sale lingvistice și pasiunea de a călători dincolo de frontierele Italiei l-au adus la Uzinele Fiat, care i-au oferit o poziție în conducerea operațiunilor lor din China, la Shanghai și Nankin, la mijlocul anilor '30.

În China, Peccei a învățat să aprecieze această țară milenară și pe locuitorii săi, despre calitățile cărora și-a păstrat o stimă deosebită toată viața – încă o dovadă a vizionarismului ce-l va caracteriza. Peccei admira mult abilitatea chinezilor de a îndeplini orice sarcină, indiferent cât de nouă sau complicată s-ar fi dovedit, și găsea remarcabile înțelepciunea și răbdarea lor, distilate în secole de cultură.

Întorcându-se în Italia în ajunul celui de-Al Doilea Război Mondial, Peccei s-a implicat curând în mișcarea de rezistență antifascistă, devenind membru al grupării „Justiție și libertate“. În timpul războiului, a fost arestat, torturat și a suferit vicisitudini pe care doar cei ce au trăit în acea perioadă le pot înțelege în adevărata lor complexitate și dramă. Totuși, după cum a scris el însuși, acei ani l-au ajutat să înțeleagă mai bine importanța forței interioare a umanității, care îngăduie bărbaților și femeilor aflați în situații catastrofale să apere demnitatea umană. Experiența sa chineză și cea din Rezistență i-au confirmat părerea și interesul pentru potențialul uman.

După război, a fost implicat în reconstrucția Uzinelor Fiat și a participat cu aceeași energie și aptitudine de a privi dincolo de prezent, la variatele eforturi private și publice de a reclădi Italia, inclusiv la fondarea companiei aeriene Alitalia. Această multitudine de activități a fost îndeplinită fără ca Peccei să fi acceptat vreodată vreo poziție politică sau economică oficială, lucru ușor de obținut, dat fiind rolul pe care l-a jucat în Rezistența italiană. În 1949, dorința sa de a experimenta și a opera într-un context mai larg, l-a determinat să plece în America Latină pentru a ajuta Uzinele Fiat să repornească activitatea lor în zonă, întreruptă în timpul războiului. S-a stabilit în Argentina, unde a trăit cu familia sa, aproape un deceniu. În acest timp, a pornit activitatea firmei Fiat Concord, construind automobile și tractoare – curând, ea a devenit una dintre cele mai de succes companii din America Latină. Peccei a investit un capital de muncă și energie enorm, însuflețind activitățile Fiat în toată America Latină și contribuind la reconstrucția industrială a întregii regiuni, fapt pentru care amintirea sa a fost păstrată cu recunoștință.

De-a lungul acestei perioade, Peccei a continuat să manifeste același larg interes în umanitate, indiferent de statutul social al celor care-i stârneau curiozitatea, și a urmărit cu atenție dezvoltarea politică și socială a altor regiuni, inclusiv din zona Mediteranei. Aceasta l-a făcut ca, în 1958, cu sprijinul Fiat, să fondeze Italconsult, al cărui președinte al Consiliului de Administrație a rămas până în 1970, când a devenit Președinte Onorific. Italconsult, un grup economic și ingineresc de consultanță pentru țările în curs de dezvoltare, compus din specialiști de la diverse firme italiene, a acționat, sub conducerea lui Peccei, majoritar ca un consorțiu non-profit, iar în timpul activității sale a sprijinit considerabil dezvoltarea capitalului uman, datorită influenței omului care îl fondase.

În 1964, Peccei a fost solicitat să conducă faimoasa firmă Olivetti, unul dintre vârfurile mondiale ale producătorilor de mașini de scris și aparate de birou de toate tipurile. Firma era cunoscută pentru politicile sale favorabile salariaților și pentru susținerea hotărâtă a legăturilor dintre industrie și cultură. Olivetti intrase în mari dificultăți financiare datorită schimbărilor profunde ce aveau loc în domeniul său de activitate. Însă Peccei, cu viziunea sa antreprenorială și simțul acut al viitorului, bazându-se pe convingerea fermă că adevărata cheie a schimbării este capitalul uman, a reușit să transforme apropiatul faliment într-o revenire spectaculoasă pe piața mondială a firmei Olivetti.

Ca urmare a unor eforturi desfășurate neînterupt în anii '60-'70, Peccei a devenit unul dintre arhitecții principali ai Institutului Internațional pentru Analize Aplicate de Sistem (IIAAS), cu sediul în Laxenburg, Austria. Deschis în 1972, după considerabile bătălii politice, Institutul a servit ca o punte importantă între Est și Vest, în parte și pentru că printre fondatorii săi se numărau Statele Unite (prin intermediul Academiei Naționale de Științe), URSS (prin Academia Sovietică de Științe), și numeroase țări occidentale și comuniste, cu instituții prestigioase (ca Italia, cu Consiliul Național pentru Cercetări Științifice). Institutul a devenit un loc de întâlnire al savanților și oamenilor de știință de pe întreg globul, constituind un liant pentru comunitatea științifică internațională; el a produs studii remarcabile în diverse domenii, printre care schimbările climaterice, energia, agricultura.

Or, tocmai în această perioadă, ca rezultat al acestor studii și activități, dar și datorită focalizării atenției sale asupra problemelor globale majore, Peccei a devenit tot mai îngrijorat de consecințele ignorării unor tendințe mondiale nefaste, în special cele legate de distrugerea mediului. A fost ales membru al Consiliului Internațional de Conducere a World Wildlife Fund (WWF), una dintre cele mai prestigioase instituții de acest gen din lume, și a sprijinit cu fermitate acțiunile WWF, nu numai pe plan internațional, ci și local, în Italia.

*Acest capitol este bazat în principal pe cartea lui Aurelio Peccei, „Calitatea Umană” (1976), dar și pe introducerea lui Umberto Colombo la lucrarea „Lección pentru secolul XXI” (2000).

Principiile lui Aurelio Peccei – primele opere publicate

Înainte de a descrie operele lui Peccei este important de subliniat ce direcții de acțiune și gândire au rezultat din modul în care și-a trăit viața. Oricine poate constata, din biografia sa, că primul stadiu de personalitate al lui Peccei a fost dominat de abilitățile sale de antreprenor și manager, îmbunătățite constant de vastele-i cunoștințe despre economia globală. Al doilea stadiu a venit la maturitate, când capacitatea sa de a vedea în ansamblu, dincolo de o anumită întreprindere, țară sau chiar continent, precum și talentul de a înțelege și detecta legăturile nu întotdeauna aparente dintre fenomenele diverse de pe mapamond, au început să joace un rol fundamental în activitatea lui. Stadiul final, baza de plecare a celor mai importante eforturi pe care le-a întreprins, ține de dedicarea totală și acutul simț de responsabilitate pentru întreaga umanitate, cu potențialul său constructiv și distructiv în egală măsură, fără a ține seama de importanța socială sau globală a indivizilor și popoarelor respective. Căci Peccei recunoștea și respecta valoarea, indiferent că o găsea la intelectuali, manageri, fermieri, muncitori sau artiști și indiferent dacă aceștia trăiau în Rusia, America Latină, Statele Unite, Austria sau Italia. Toată viața s-a frământat cum să contribuie mai eficient la dezvoltarea acestui potențial uman, considerând că el este singura cheie a schimbărilor sociale pozitive, într-o societate mai bună, mai umană.

De altfel, introducerea lucrării sale din 1976, „Calitatea umană“, este caracteristică pentru ideile lui Peccei. După o scurtă analiză a problemelor globale, el se întreabă: „De ce avem această criză generală și incurabilă, morală, politică, socială, psihologică, economică și ecologică, o criză care, în diverse forme, subtile sau explozive, ne atinge pe toți, țări dezvoltate sau nu, făcându-ne să ne pierdem țelurile și împingându-ne spre un viitor întunecat?“. Amintind câte dificultăți întâmpina umanitatea în acel an, Peccei se întreba mai departe: „Oare nu avem cu toții nevoie de ceva foarte diferit de ceea ce ne este propus astăzi de diverse personalități sau instituții, fie ele naționale sau Națiunile Unite, în cadrul a ceea ce a devenit o partidă de șah globală?“. Răspunsul este găsit în necesitatea „unei adevărate mutații de conștiință, un nou mod de viață pentru om, care să-l aducă în armonie cu o realitate pe care o manipulează, transformă sau recrează el însuși continuu“. Acesta este „saltul calității umane“ pe care îl ia în discuție cartea sa. Și ne dă o idee clară despre gândirea și nevoia stringentă de acțiune pe care o simțea, demonstrând de asemenea capacitatea-i extraordinară de anticipare, cauzele totalei sale angajări în ceea ce avea să devină „Clubul de la Roma“.

Este demn de amintit că, înainte de „Calitatea Umană“, Peccei a publicat, în 1969, o altă lucrare, „Prăpastia din fața noastră“. Ea a fost caracterizată de Dennis Meadows în timpul Conferinței „Clubului de la Roma“ ținută în anul 2004 la Helsinki, ca lucrarea ce a pornit dezbaterile privind limitele creșterii economice, dezbateri ce durează și la trei decenii de la publicarea raportului „Limitele Creșterii“.

„Prăpastia din fața noastră“ este, de altfel, baza viziunii „Clubului de la Roma“ asupra viitorului umanității, care trebuie întotdeauna și constant asigurat de prezent.

În „Prăpastia din fața noastră“, Peccei identifică trei principii de bază care se desprind aproape automat din orice analiză serioasă a viitorului:

- Umanitatea și mediul înconjurător sunt două componente esențiale ale aceluiași macrosistem integrat.
- Multe din componentele acestui macrosistem se află în pragul colapsului ori a totalei anihilări.
- Planificarea și acționarea după o strategie de dezvoltare durabilă globală sunt obligația colectivă a tuturor instituțiilor și componentelor sociale sau statale care au atribuții și interese în viitorul umanității.

Peccei – ca fondator al „Clubului de la Roma“

În urma clarificării acestor idei și principii, Peccei a început eforturile de a le pune în practică. Iar șansa a fost o întâlnire întâmplătoare, în 1967, cu Alexander King, Directorul General pentru Probleme Științifice al OCDE – Organizația de Cooperare și Dezvoltare Economică (Paris). Atunci cei doi au decis să organizeze o întâlnire la Accademia dei Lincei, în Roma, pe 7-8 aprilie 1968, la care să cheme circa 30 de oameni de știință, pentru a discuta problemele globale ce confruntă omenirea, precum și necesitatea de a le trata la nivel mondial.

Întâlnirea de la Accademia dei Lincei nu a fost un succes, în parte și datorită dificultăților întâmpinate de participanți în imaginarea unui viitor îndepărtat. După întâlnire însă, la reședința lui Peccei s-au strâns câțiva dintre invitații care au manifestat cel mai mare interes pentru subiect – printre ei, Erich Jantsch, Alexander King, Hugo Thieman, fondatorii a ceea ce avea să devină „Clubul de la Roma“.

Însă cel mai mult au luptat pentru conturarea acestei prestigioase organizații Aurelio Peccei și Alexander King, întru pornirea a ceea ce ei numeau „aventura spiritului“. O aventură despre care Peccei scria: „Dacă Clubul de la Roma are vreun merit, acesta este întâietatea în a se răzvrăti împotriva ignoranței sinucigașe a omenirii cu privire la adevărata ei condiție (...) ceea ce a dovedit că nu este imposibil să fii părintele unei revoluții umane capabile să schimbe calea dezastruoasă pe care mergem în prezent.“

După o serie de diferite și eșuate încercări de conceptualizare a problemelor, s-a decis ca un grup de cercetători de la Massachusetts Institute of Technology să fie angajat pentru a alcătui un proiect esențial pentru viitoarea activitate a „Clubului de la Roma“. Proiectul, intitulat „Problematika Mondială“, implica și crearea unui model matematic care a devenit capabil să prezinte și să cuantifice variatele aspecte ale problematicii, putând fi utilizat ca un ghid pentru viitoarele studii – și nu puține au

fost disputele pe marginea curajului anticipativ de a încadra (în anii '70) marile probleme ale umanității într-un model matematic.

Între timp s-au produs clarificări și privitor la forma, structura și țelurile „Clubului de la Roma“. Astfel, s-a ajuns la consensul că: o asemenea organizație trebuie să fie redusă numeric (în jur de 100 de persoane); nu are nevoie de finanțări mari (pentru a-și putea păstra independența); va fi apolitică, dar transculturală (atât ca discipline cât și culturi reprezentate); în sfârșit, va fi neoficială, nebeneficiind de sprijinul vreunui stat sau organizații internaționale gen ONU, și dizolvându-se de îndată ce scopurile sale vor fi atinse. Peccei a insistat ca organizația să fie un grup interdisciplinar axat pe probleme de viitor îndepărtat, în loc de a adopta o viziune îngustă, bazată pe punctul de vedere al unei singure discipline, țări ori regiuni – ceea ce a asigurat „Clubului de la Roma“ transculturalitatea necesară.

Primul Raport către „Clubul de la Roma“ – „Limitele Creșterii“

Proiectul MIT (Massachusetts Institute of Technology) pentru „Clubul de la Roma“ s-a bazat pe o propunere a lui Jay Forrester, savant care lucrase mulți ani cu sisteme dinamice la MIT și crease un model matematic al lumii și civilizației umane. Acest model conținea astăzi-binecunoscuții parametri ai creșterii populației, resurselor epuizate sau neregenerabile, industrializării, producției de alimente, degradării mediului, toți interdependenți. Forrester a încredințat proiectul „Clubului“ cercetătorului Dennis Meadows, pe atunci un tânăr talentat și entuziast. Așa s-a născut „Limitele Creșterii“, primul raport către „Clubul de la Roma“, care a fost prezentat pe data de 12 martie 1972 la Washington, în Institutul Smithsonian. El avea să fie tradus în 30 de limbi și vândut în 10 milioane de copii, aducând „Clubului“ o reputație mondială.

Dennis Meadows a revizuit și corectat modelul în 1992, prima prezentare a noii analize având loc în timpul conferinței „Dincolo de Limite“, organizată de Fundația Aurelio Peccei. Iar ceea ce reieșea clar din această nouă analiză era faptul că, deja, umanitatea depășise limitele indicate în primul raport, consumând multe resurse nereînnoibile și generând un grad de distrugere sau poluare a mediului care trecuse de orice rată sustenabilă. A treia revizuire a modelului inițial a avut loc în anul 2004. Ea confirma datele din 1992, amplificând avertismentul că umanitatea a depășit în consum capacitatea de sustenabilitate ale Terrei. Faptul că, în majoritatea cazurilor, această catastrofă s-a produs din ignoranța majorității populației nu este o scuză, ci dă dreptate comentariilor acide ale lui Peccei cu privire la ignoranța care tronează și stăpânește în timpurile noastre. El avertiza: „Trendul cultural dominant în Occident privilegiază analizele detaliate, specifice unui anumit domeniu; se uită astfel că doar sintezele generale, interdisciplinare, permit traducerea informațiilor aleatorii în adevărata și comprehensivă cunoaștere – o sursă a înțelepciunii. “

Autorii Raportului „Limitele Creșterii“ nu au pretins niciodată că prevăd cu precizie viitorul pe baza modelului lor. Mai curând au sperat ca modelul să indice variante alternative pentru diverse tipuri de viitor posibile. Principalul motiv al publicării celor trei volume reactualizate a fost, în afara avertizării continue asupra depășirii limitelor de sustenabilitate ale Terrei, și încurajarea umanității de a arăta mai multă responsabilitate pentru propriul viitor. Acesta este mesajul „Clubului de la Roma“ - mai viu și mai actual astăzi, ca niciodată.

Întâlnirile șefilor de state în Salzburg, Berlin și Guanajuto

Între 1970 și 1980, Peccei a conceput și pus în aplicare un plan menit să ducă la sporirea receptivității decidenților politici de la cele mai înalte nivele privind problema supraviețuirii pe termen lung a umanității. Cu sprijinul lui Bruno Kreisky, Cancelarul Austriei în acea vreme, Peccei a putut să organizeze o întâlnire neoficială a multor șefi de stat și de guvern în Salzburg (Austria), în 1974. Având în vedere că, de obicei, asemenea factori de decizie se întâlnesc într-o atmosferă oficială, adesea tensionată sau măcar protocolară, care nu lasă mult loc și destulă dispoziție pentru a discuta serios problemele importante, întâlnirea organizată de Peccei, departe de indiscrețiile presei, le-a permis unor șefi de stat să ia pentru prima oară contact direct cu problemele umanității, așa cum au fost ele prezentate în „Problematica Mondială“. Pe lângă Bruno Kreisky, au mai participat: Luis Echeverria (președintele Mexicului), Joop den Uyl (prim ministrul Olandei), Olof Palme (prim ministrul Suediei), Pierre Trudeau (prim ministrul Canadei), Leopold Senghor (președintele Senegalului), ca și reprezentanți personali ai prim miniștrilor din Irlanda și Algeria. O astfel de întâlnire neoficială ar fi greu de organizat și astăzi, dar în 1974, ea părea imposibilă, și totuși a avut loc, iar rezultatul său direct a fost primul semnal de alarmă ajuns direct la politicieni privind necesitatea de a-și asuma o responsabilitate globală colectivă, ca și nevoia de a înțelege că, unele aspirații naționale, indiferent cât de îndreptățite ar fi, nu pot fi atinse pe termen lung decât în cadrul unui context global.

Alte două asemenea întâlniri neoficiale ale unor șefi de state s-au ținut în 1974, în Berlinul de Vest și în 1975, într-unul din orașele simbol pentru independența Mexicului: Guanajuto. Devenea tot mai clar că scopul lui Peccei era să aducă „Problematica Mondială“ nu numai în atenția intelectualilor și tehnocraților, ci și a factorilor naționali și mondiali de decizie. Aceste întâlniri, deși au avut o importanță extraordinară, nu sunt foarte bine cunoscute – ele au fost urmate de alte întâlniri mai mici, unele bilaterale, la care rapoartele „Clubului de la Roma“ erau prezentate și explicate pe larg. Multe dintre aceste întâlniri au fost prezidate cu o remarcabilă perseverență de Gerhart Bruckman, scientolog și membru al Academiei Austriece de Științe.

Următoarele Rapoarte către „Clubul de la Roma“

În paralel, alte proiecte și rapoarte către „Clubul de la Roma“ au fost terminate și au devenit publice, câștigând aprecierea și recunoașterea internațională. Astfel, al doilea raport, „Omenirea la Punctul de Cotitură“, de Mihailo Mesarovic și Eduard Pestel, a fost publicat în 1974 și prezintă un deosebit interes datorită metodei originale de a împărți lumea în 10 regiuni, pe baza unor criterii economico-sociale și naturale de care multe țări aveau să țină seama în anii următori, pentru deciziile pe termen mediu și lung.

Acest Raport a fost urmat, în 1976, de Proiectul RIO („Reshaping the International Order“- „Restructurarea Ordinii Internaționale“), care a devenit al treilea Raport către „Club“, fiind definitivat și conceput de Jan Timbergen (Premiul Nobel pentru Economie) și, spre deosebire de primele, nebazându-se pe un model matematic. Raportul continua să respecte cerința de bază a lui Peccei, însă se bucura de contribuția unor oameni cu cele mai diferite formații culturale, profesionale și ideologice.

Al patrulea Raport, publicat în 1978, de Dennis Gabor, Umberto Colombo, Alexander King și Riccardo Galli, revenea la modelul din „Limitele Creșterii“. El se intitula „Dincolo de Epoca Risipei“ și era rodul eforturilor a numeroși cercetatori în domeniul energiei, resurselor energetice și procesului de schimbare a tehnologiei pe plan mondial.

În 1978 a urmat un alt proiect excepțional – al cincilea Raport, intitulat „Țeluri pentru Umanitate“. Lucrările au fost conduse de filosoful și ciberneticianul Ervin Laszlo, și au încercat să definească țelurile comune pentru întreaga umanitate, în cadrul civilizației globale, o componentă importantă a viziunii de viitor a lui Aurelio Peccei. Tot în 1978 a fost publicat și al șaselea Raport: „Energia – numărătoarea inversă“, a lui Thierry de Montbrial. De asemenea, ca urmare a dorinței lui Peccei, la „Clubul de la Roma“ s-a discutat intens problema educației pentru prezent și viitor.

Astfel s-a născut al șaptelea Raport: „Fără limite în Învățare“. Este o lucrare bazată pe ideea lui Peccei de a învinge ignoranța colectivă printr-un efort educațional menit să ridice calitatea individuală, în aceeași măsură cu sporirea gradului de conștientizare privind distrugerea mediului înconjurător și a valorilor de bază ale societății umane. Conceput în spiritul avertismentului privind „linia roșie“ a tolerabilității distrugerilor, dincolo de care acestea devin ireversibile, raportul a fost condus de trei personalități provenind din domenii și medii culturale foarte diferite: Mircea Malița (matematician, România), Mahdi Elmandjra (politolog, Maroc) și James Botkin (specialist în educația superioară, SUA). Din nou, raportul nu a avut decât de câștigat în urma interculturalității și interdisciplinarității care-l definesc.

Giorgio Nebbia a scris un articol în „Gazzetta del Mezzogiorno“ la două decenii după moartea lui Peccei, identificând două teme principale care i-au călăuzit activitatea și chiar viața: „atrageți atenția și educați pentru viitor“ și „o viziune asupra

viitorului umanității“. Într-adevăr, aceste idei l-au determinat pe Peccei, în ultimii săi ani de viață, să ajute la constituirea unui grup de studiu compus din tineri valoroși, proveniți din diferite țări, în convingerea că o instituție asemeni „Clubului de la Roma“ are nevoie de tineri și de viziunea lor asupra viitorului pe care ei îl vor trăi. Deși, inițial, toată lumea a considerat proiectul fascinant, după moartea lui Peccei, „Clubul“ nu l-a continuat. Abia în anul 2000, „Clubul de la Roma“ a decis să încurajeze un alt grup de tineri talentați să creeze „The Think Tank 30“, un laborator al ideilor pentru viitor.

Întâlniri în Japonia, Ungaria și Columbia

Peccei a mai organizat și o serie de variate întâlniri internaționale, cum ar fi cea de la Tokio, din 1982, intitulată: „În întâmpinarea secolului XXI: Probleme globale și opțiuni umane“. La ea au participat o serie de mari personalități mondiale, convinse de pasiunea lui Peccei, de stăruința cu care acesta se lupta să conștientizeze factorii decizionali în legătură cu importanța și urgența problemelor globale. Unul dintre participanții de renume a fost Saburo Okita, artizan al „miracolului economic japonez“; de asemenea a fost prezent și Soedijatmoko, rectorul Universității Națiunilor Unite din Tokio – amândoi aveau să devină membri ai „Clubului de la Roma“.

O altă importantă întâlnire a avut loc tot în 1982, dar la Budapesta, pe tema „Alimente pentru Șase Miliarde de Oameni“. Pe vremea aceea, Europa era încă împărțită în blocurile antagonice Est și Vest – și totuși, au participat și reprezentanți din Uniunea Sovietică și toate țările din Europa Centrală și de Est. Contribuția lor, ca și a Directorului General al FAO, a reprezentat un important pas înainte. Semnificativ este și faptul că, alături de Peccei, s-a implicat în organizarea conferinței și József Bognar, unul dintre principalii responsabili pentru supraviețuirea agriculturii „originale“ a Ungariei, în care coexistau formele private cu cooperativele agricole de stat. Bognar va fi omul care va ajuta enorm Ungaria pentru a depăși cu succes criza provocată de căderea URSS și trecerea la un alt sistem social și economic.

Ultima întâlnire pe care Peccei a organizat-o și la care a putut participa a avut loc în capitala Columbiei, orașul Bogotá, în decembrie 1983. Titlul ei era „Dezvoltarea într-o Lume a Păcii“, deosebit de curajos într-o țară cu o istorie aproape neîntreruptă de războaie civile sau de guerilla, cu o societate divizată de enorme diferențe politice, economice și chiar culturale. Coorganizator era chiar președintele Columbiei, Belisario Betancour, și la acea conferință s-au spus multe adevăruri îndrăznețe, care au avut efect pe termen lung, fiind și astăzi amintite de columbieni ce au primit viziunea lui Peccei ca o sursă de inspirație pentru rezolvarea problemelor naționale.

De altfel este interesant de notat alegerea făcută de Peccei, din punct de vedere istorico-geografic, pentru aceste întâlniri. În plin boom economic japonez, el va vorbi la Tokio despre dezvoltarea durabilă responsabilă pentru viitor; în Ungaria agrară, hibrid economic între comunism și capitalism, va prezenta dificultățile de a hrăni în viitor întreaga planetă, fără o nouă viziune asupra agriculturii; în Columbia sfâșiata de război civil, va avertiza că dezvoltarea nu se poate obține fără pace.

Percepția viziunii lui Peccei în Italia

Din nefericire, comparativ cu succesele înregistrate de Peccei în lumea întreagă, Italia nu i-a dat o prea mare atenție. Au existat, desigur, bune conlucrări cu secțiunea italiană a WWF și cu Universitatea Gregoriană, care l-a invitat să țină prelegeri și i-a publicat o parte din scrieri (ele sunt și astăzi o componentă a cursului de Ecologie Umană de la Facultatea de Științe Sociale a Universității). Însă, după cum constata Giorgio Nebbia: „Majoritatea economiștilor, politicienilor și oamenilor de afaceri din Italia au luat în răs teoriile lui Peccei. Aceste atacuri și ironia gratuită pe care trebuia să o suporte l-au întristat toată viața. Astăzi însă, la trei decenii distanță, destui italieni încep să-i dea dreptate (...) Nu ar trebui, oare, să recitim ce a scris Aurelio Peccei?!“

Concluzii

Ultima lucrare a lui Peccei a fost publicată în martie 1984: „Clubul de la Roma – Agendă pentru sfârșitul de secol“. Importanța acestui document este subliniată de faptul că el a fost introdus de Senatorul Pell, la 28 iunie 2004, ca parte a Lucrărilor Congresului Statelor Unite. Documentul a fost terminat de Peccei cu doar 12 ore înainte să moară și mulți îl consideră testamentul său spiritual. Din fericire, textul a supraviețuit datorită Annei Pignocchi, asistenta lui Peccei, care l-a transcris după dictarea muribundului. Peccei a început amintind că mai sunt doar 6 000 de zile până ce umanitatea va intra în anul 2000 și a continuat cu o serie de observații fundamentale, cele mai multe actuale și astăzi:

- creșterea populației până în anul 2000 va necesita ulterior schimbări majore pe plan mondial;
- deteriorarea mediului ambiant de către umanitate va continua accelerat;
- societatea umană va crește nu numai în dimensiuni, dar și în complexitate și independență;
- noi tehnologii vor continua să apară și să se dezvolte (ingineria genetică, microelectronică, nanorobotică);
- decizii cruciale cu privire la cursa înarmărilor vor trebui luate în pragul secolului XXI;
- sunt necesare o serie de misiuni în folosul umanității până la sfârșitul vechiului

secol, pentru a-l pregăti pe cel nou (Peccei se referea la rolul esențial jucat de „Clubul de la Roma“ – n.a.);

- subliniind creșterea explozivă a populației din țările în curs de dezvoltare și din Lumea a Treia, Peccei avertiza că această masă de oameni are nevoie de hrană, medicamente, educație, case, și, în special, de lucru. Lipsa acestor necesități ori insuficiența lor va produce imense suferințe, ca și explozia răscoalelor și a violențelor abia ținute sub control în acele țări;
- coexistența armonioasă dintre om și natură nu este doar un interes imediat și crucial pentru supraviețuirea umanității în viitor, ci ar trebui să fie și o valoare fundamentală în cultura noastră;
- necesitatea unor guvernări stabile în întreaga lume este fundamentală;
- principalul motiv al lipsei unei guvernări stabile și bune la nivel global este conflictul antagonic între Est și Vest pe de o parte, și între Nord și Sud, pe de altă parte. De aceea, dezvoltarea cât mai echilibrată a întregii umanități, în toată varietatea ei, este esențială pentru viitorul nostru, indiferent ce obstacole sau consecințe neplăcute pentru privilegiați s-ar ivi;
- dezvoltarea umană este țelul cel mai important al lumii noastre;
- ideea de a trăi într-o societate non-violentă trebuie să devină o valoare culturală de bază în întreaga lume;
- pacea este factorul principal al dezvoltării, urmată de calitatea vieții și de împlinirea personală a tuturor. Non-violența trebuie privită nu numai ca fiind esențială în toate aspectele vieții umane, dar și ca o adevărată cheie a relațiilor dintre umanitate și natură.

Bibliografie selectivă:

The Chasm Ahead (Aurelio Peccei), MacMilan, NY (1969), ISBN 0-02-595360-5

L'automobile contre les hommes? (Aurelio Peccei), Preuves, No.6; p.39-43, 2. Trimestre (1971)

Die Grenzen des Wachstums – Fazit und Folgestudien (Aurelio Peccei, Manfred Siebker), rororo (1974), ISBN 3-499-16905-3

L'heure de la vérité (Aurelio Peccei), Fayard (1975), ISBN: 221300112X

Human Quality (Aurelio Peccei), Pergamon Press (1977), ISBN 0-08-021479-7

One Hundred Pages for the Future (Aurelio Peccei), Pergamon Press (1981), ISBN 0-08-028110-9

Die Zukunft in unserer Hand (Aurelio Peccei), Molden (1981), ISBN 3-217-01252-6

Der Weg ins 21- Jahrhundert (Aurelio Peccei, Eduard Pestel, Mihailo Mesarovic), Molden (1983), ISBN 3-88919-014-6

Facing Unprecedented Challenges: Mankind in the Eighties (Aurelio Peccei), International Institute for Applied Systems Analysis (1980), ISBN 3704500038

Seeking a Way of Peace and Development (Aurelio Peccei) *in Development in a World of Peace*, Club of Rome Conference Bogotá 1983, Published by Banco Central Hipotecario (1984)

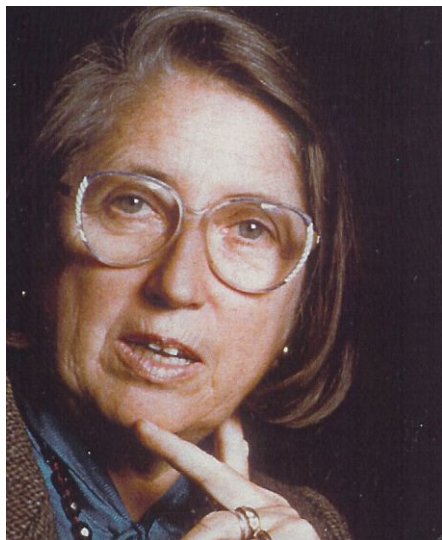
Agenda for the End of the Century (document dictated by Aurelio Peccei before his death) *in Development in a World of Peace*, Club of Rome Conference Bogotá 1983, Published by Banco Central Hipotecario (1984)

Before It Is Too Late (Aurelio Peccei, Daisaku Ikeda, Richard L. Gage), Kodansha America (1985), ISBN 0870117009

Lezioni per il ventunesimo secolo, Fondazione Aurelio Peccei și Office of the Prime-Minister (2000)

Crusader for the Future: A Portrait of Aurelio Peccei, Founder of the Club of Rome (Günter Pauli), Pergamon (1987), ISBN: 0080348610

Short Biography of Aurelio Peccei, in „*Development in a World of Peace*“, Club of Rome Bogotá Conference Report, published by Bynco Central Hipotecario (1984)

“Aurelio Peccei a avut capacitatea de a asculta mesajele transculturale și interdisciplinare, cu scopul de a discerne și îndeplini acțiuni concrete pentru a construi o lume mai bună, în care să trăiască întreaga umanitate, indiferent de deosebirile popoarelor ce o compun. “

Eleonora Barbieri Masini

Membru Onorific al Clubului de la Roma
Profesor Emerit la Facultatea de Științe Sociale
a Universității Gregoriene din Roma

Încă de la sfârșitul anilor '60, Aurelio Peccei, inițiatorul și unul dintre membrii fondatori al „Clubului de la Roma“, a devenit profund conștient de schimbările care intervin în lume, de interrelaționarea dintre ele, și, mai ales, de natura globală a acestor schimbări. Aceasta l-a dus la conceptul „Problematicii Mondiale“, ce a stat la baza tuturor proiectelor și Rapoartelor „Clubului de la Roma“. Dacă ideile lui Peccei au fost anticipative, viziunea lui despre viitor se baza pe analize lucide și realiste ale faptelor. Chiar dacă adesea se numea pe sine însuși „un generalist iremediabil“ și refuza să fie numit om de știință, gândirea sa profundă are considerabile valențe științifice. Abilitatea lui Peccei de a asculta n-a fost niciodată selectivă și el a învățat întotdeauna din cele mai diferite culturi, valori și idei, cu mintea deschisă și cu o anume umilință respectuoasă, pentru a putea înțelege cum să acționeze mai bine. Peccei a fost un umanist, care avea profunde cunoștințe despre dinamismul economiei globale și era capabil să învețe lecția schimbărilor aduse de acest dinamism, mereu cu scopul de a ajuta în luarea unor mai bune decizii globale pentru viitor.

Asociația Română pentru Clubul de la Roma
16 Dr. Burghelea Street
024032, Bucharest-2, Romania
<http://www.clubofrome.ro>

**European Support
Centre**

European Support Centre of the Club of Rome
Tuchlauben 8/15
1010 Vienna, Austria
<http://www.clubofrome.at>